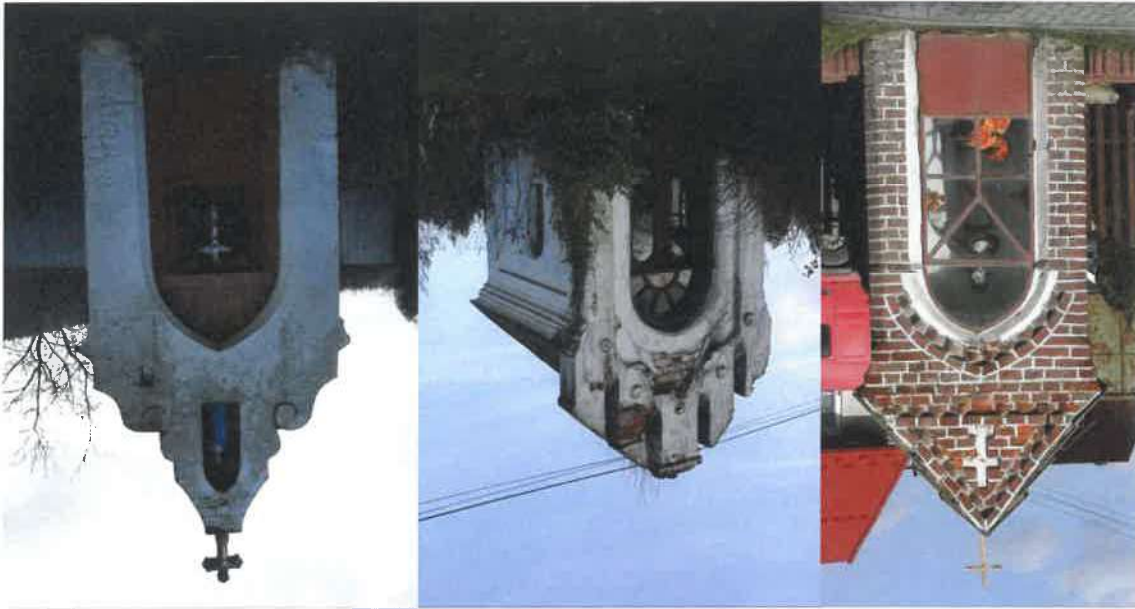


PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

- KAPLICZKA W WISNIOWEJ Z RZEBRĄ ŚWIĘTEGO KAJETANA,
- KAPLICZKA W OPARÓWCE Z FIGURĄ MATKI BOŻEJ Z DZIECIĄTKIEM
- KAPLICZKA W OPARÓWCE Z DREWNIANYMI ŚWIECZNIKAMI

OK. POL XIX W.



PODKARPACKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW



Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków
z siedzibą w Przemyślu
Delegatura w Rzeszowie
35-064 Rzeszów, ul. Mickiewicza 7
tel./fax 17 853-94-61, 17 353-94-62
NIP: 795-20-71-175

Załącznik nr

do pisma / postanowienia / decyzji

L.dz. Rz-...
1801, 5142, 66, 10024, 135
12.03.2024 w.

Zuzanna
Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
Barbara Podbny
Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Rzeszów, 13.02.2024

DZIEŁO KONSERWATORSKIE I DOKUMENTACJA CHRONIONE PRAWEM AUTORSKIM

**SPIS TREŚCI DOKUMENTACJI PRAC KONSERWATORSKICH
I RESTAURATORSKICH**

1.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI – KAPLICZKA, WIŚNIOWA.....	3
2.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI – RZEZBA ŚWIĘTY KAJETANA	3
3.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI – KAPLICZKA, OPARÓWKA...4	4
4.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI – RZEZBA MATKA BOSKA Z DZIECIĄTKIEM.....	4
5.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI – KAPLICZKA, OPARÓWKA...5	5
6.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI – ŚWIECZNIKI DREWNIANE POLICHRMOWANE.....	5
7.0. DANE O DOKUMENTACJI.....	6
8.0. ZAGADNIENIA HISTORYCZNE.....	6
8.1. KAPLICZKA W WIŚNIOWEJ Z RZEZBĄ ŚWIĘTEGO KAJETANA.....	6
8.2. KAPLICZKA W OPARÓWCE Z FIGURĄ MATKI BOŻEJ Z DZIECIĄTKIEM.....	7
8.3. KAPLICZKA W OPARÓWCE Z DREWNIANYMI ŚWIECZNIKAMI.....	7
9.0. OPIS, ANALIZA FORMY, FUNKCJI I TREŚCI.....	8
9.1. KAPLICZKA W WIŚNIOWEJ Z RZEZBĄ ŚWIĘTEGO KAJETANA.....	8
9.2. KAPLICZKA W OPARÓWCE Z FIGURĄ MATKI BOŻEJ Z DZIECIĄTKIEM.....	8
9.3. KAPLICZKA W OPARÓWCE Z DREWNIANYMI ŚWIECZNIKAMI.....	9
10.0. ZESTAWIENIE MATERIAŁÓW PIERWOTNYCH I WTÓRNYCH.....	10
10.1. KAPLICZKA W WIŚNIOWEJ Z RZEZBĄ ŚWIĘTEGO KAJETANA.....	10
10.2. KAPLICZKA W OPARÓWCE Z FIGURĄ MATKI BOŻEJ Z DZIECIĄTKIEM.....	10
10.3. KAPLICZKA W OPARÓWCE Z DREWNIANYMI ŚWIECZNIKAMI.....	10
11.0. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEN.....	11
12.0. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI – PROJEKT KONSERWATORSKI.....	13
13.0. PROGRAM PRAC.....	13
14.0. SPIS ELEMENTÓW DOKUMENTACJI.....	18
DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA.....	19

RZEZBA I DETAL ARCHITEKTONICZNY
z kamienia naturalnego, sztucznego, cegły i ceramiki budowlanej

1.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI – KAPLICZKA, WIŚNIOWA
Wpisana w gminną ewidencję zabytków - nr karty: 8768 KAPLICZKA PRZY DOMU NR 115

1.1. DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ Kapliczka przydrożna. Funkcja kultowa.
TEMAT Kapliczka neogotycka z rzezbą św. Kajetana.
AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA Nieznany.
DATOWANIE ok. poł XIX w. POCHODZENIE Wiśniowa.
LOKALIZACJA/MIEJSCE PRZECHOWYWANIA Woj. podkarpackie, pow. strzyżowski, gm. Wiśniowa, Miejscowość: Wiśniowa, kod pocztowy 38-124, nr działki 875/1, w pasie drogowym. ul. T. Boya Zeleńskiego 19a, 35-105 Rzeszów

WYMIARY ok. 430 x 135 x 145 cm
MATERIAŁY I TECHNIKA ORYGINAŁU Cegła, zaprawa.
MATERIAŁY I TECHNIKA NAWARSTWIEN Dachówka betonowa, bordowa warstwa malarska na cegle oraz białą na spoinie, ślusarka drzewiowa
WCZEŚNIEJSZE KONSERWACJE (LUB RENOWACJE): TAK ; NIE
DATY WYKONANIA II poł. XX w.
WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK ; NIE

RZEZBA DREWNIANA POLICHROMOWANA

2.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI – RZEZBA ŚWIĘTY
KAJETAN

Wpisana w gminną ewidencję zabytków - nr karty: 8768 jako wyposażenie kapliczki.

2.1. DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ Rzeźba drewniana, polichromowana. Funkcja kultowa
TEMAT Święty Kajetan.

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA Nieznany, rzeźba ludowa.
SYGNATURA Brak.
INSKRYPCJE Brak.

DATOWANIE ok. poł XIX w. POCHODZENIE Wiśniowa.

LOKALIZACJA/MIEJSCE PRZECHOWYWANIA Wnętrze kapliczki neogotyckiej. Woj. podkarpackie, pow. strzyżowski, gm. Wiśniowa, kod pocztowy 38-124, nr działki 875/1, w pasie drogowym. ul. T. Boya Zeleńskiego 19a, 35-105 Rzeszów

WYMIARY ok. 130 x 50 x 40 cm
MATERIAŁY I TECHNIKA ORYGINAŁU Drewno, zaprawa, warstwa malarska.
MATERIAŁY I TECHNIKA NAWARSTWIEN Przemalowanie - farba olejna
WCZEŚNIEJSZE KONSERWACJE (LUB RENOWACJE): TAK ; NIE
DATY WYKONANIA II poł. XX w.
WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK ; NIE

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK ; NIE

DATY WYKONANIA II poł. XX w.

WCZEŚNIEJSZE KONSERWACJE (LUB RENOWACJE): TAK ; NIE

przemalowania - farba olejna, metalowe, metal i tworzywo sztuczne

MATERIAŁY I TECHNIKA NAWARSTWIEN Fieki drewniane, masa modelarska, zaprawa,

MATERIAŁY I TECHNIKA ORYGINALU Drewno, zaprawa, warstwa malarska – tempera?, metal.

WYMIARY ok. 100 x 40 x 40 cm

WŁĄSCICIEL/UŻYTKOWNIK Gmina Wiśniowa, Dane Urzędu: Wiśniowa 441, 32-412 Wiśniowa

podkarpackie, pow. strzyżowski, gm. Wiśniowa, Obręb OPARÓWKA, nr działki 806/6

LOKALIZACJA/MIEJSCE PRZECHOWYWANIA Wnętrze kapliczki neogotyckiej. Woj.

DATOWANIE XIX/XX w. POCHODZENIE Wiśniowa.

SYGNATURA Brak. INSKRYPCJE Brak.

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA Nieznany.

TEMAT Matka Boska z Dzieciątkiem, Matka Boża Wspomożycielka Wiernych.

RODZAJ Rzeźba drewniana, polichromowana. Funkcja kultowa

4.1. DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

DZIECIĄTKIEM

4.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI – RZEZBA MATKA BOSKA Z

RZEZBA DREWNIANA POLICHROMOWANA

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK ; NIE

DATY WYKONANIA II poł. XX w., początek XXI w.

WCZEŚNIEJSZE KONSERWACJE (LUB RENOWACJE): TAK ; NIE

drzewiana. Przeszklenia.

warstwy malarskie niebieskie oraz białe pobiałe, farba olejna na ślusarce okiennej. Stolarka

MATERIAŁY I TECHNIKA NAWARSTWIEN Pokrycie dachu z dachówki ceramicznej, tynki,

stolarci drzewiej.

MATERIAŁY I TECHNIKA ORYGINALU Cegła, zaprawa, częściowo tynki. Elementy dekoracyjne

WYMIARY ok. 435 x 220 x 225 cm

WŁĄSCICIEL/UŻYTKOWNIK Gmina Wiśniowa, Dane Urzędu: Wiśniowa 441, 32-412 Wiśniowa

Wiśniowa, Obręb OPARÓWKA, nr działki 806/6

LOKALIZACJA/MIEJSCE PRZECHOWYWANIA Woj. podkarpackie, pow. strzyżowski, gm.

DATOWANIE ok. poł XIX w. POCHODZENIE Wiśniowa.

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA Nieznany.

TEMAT Kapliczka neogotycka z figurą Matki Bożej z Dzieciątkiem.

RODZAJ Kapliczka przydrożna. Funkcja kultowa.

3.1. DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

Wpisana w gminną ewidencję zabytków w dniu 15.02.2022 r.

3.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI – KAPLICZKA, OPARÓWKA

z kamienia naturalnego, sztucznego, cegły i ceramiki budowlanej

RZEZBA I DETAL ARCHITEKTONICZNY

5.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI – KAPLICZKA, OPARÓWKA

Wpisana w gminną ewidencję zabytków w dniu 15.02.2022 r.

5.1. DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ Kapliczka przydrożna. Funkcja kultowa.

TEMAT Kapliczka neogotycka.

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA Nieznany.

DATOWANIE ok. poł XIX w. POCHODZENIE Nieznany.

LOKALIZACJA/MIEJSCE PRZECHOWYWANIA Woj. podkarpackie, gm. Wiśniowa, Op. 840/3

WYMIARY ok. 390 x 190 x 200 cm

MATERIAŁY I TECHNIKA ORYGINAŁU Cegła, zaprawa, częściowo tynk. Stolarstwo okienne po

stronie wschodniej.

MATERIAŁY I TECHNIKA NAWARSTWIEN Pokrycie dachu z blachy, tynki, warszwy malarskie

niebieskie oraz białe pobiał, farba olejna na ślusarce okiennej. Stolarstwo drzwiowe.

WCEŚNIEJSZE KONSERWACJE (LUB RENOWACJE): TAK ; NIE

DATY WYKONANIA II poł. XX w., początek XXI w.

WCEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK ; NIE

RZĘBZA I DETAL ARCHITEKTONICZNY

z kamienia naturalnego, sztucznego, cegły i ceramiki budowlanej

6.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI – ŚWIECZNIKI DREWNIANE

POLICHROMOWANE.

6.1. DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ Rzemiosło artystyczne, drewniane, polichromowane. Funkcja kultowa – użytkowa

TEMAT Świeczniki – 2 szt.

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA Nieznany.

SYGNATURA Brak.

DATOWANIE XIX/XX w. POCHODZENIE Nieznany.

LOKALIZACJA/MIEJSCE PRZECHOWYWANIA Wnętrze kapliczki neogotyckiej. Woj. podkarpackie, pow. strzyżowski, gm. Wiśniowa, Obręb OPARÓWKA, nr działki 806/6

WYMIARY ok. 40 x 30 x 30 cm

MATERIAŁY I TECHNIKA ORYGINAŁU Drewno, zaprawa, warszwa malarska?

MATERIAŁY I TECHNIKA NAWARSTWIEN Przemalowania - farba olejna

WCEŚNIEJSZE KONSERWACJE (LUB RENOWACJE): TAK ; NIE

DATY WYKONANIA II poł. XX w., początek XXI w.

WCEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK ; NIE

Niezwykła jest historia Kapliczki. Według miejscowej legendy i spisanych wspomnień rodu Przysiąsów, w miejscu kapliczki stał pierwotnie krzyż, który został postawiony wraz z intencją i modlitwą do Świętego Kajetana o cofnięcie powodzi. Kajetan był patronem miejscowości Wiśniowej dzięki seniorowi rodziny Przysiąsów – Stanisławowi. Podczas kolejnej powodzi, ponownie modlono się do Świętego Kajetana. Tym razem woda również się cofnęła, a dodatkowo przyniosła ze sobą rzeźbę, którą wyłowili Kajetan Przysiąs, syn Stanisława. Tym razem mieszkancy wybudowali drewnianą kapliczkę, krytą gontem i w środku postawili rzeźbę. Przy budowie brali udział Kajetan Przysiąs i jego syn Leon. Murowana

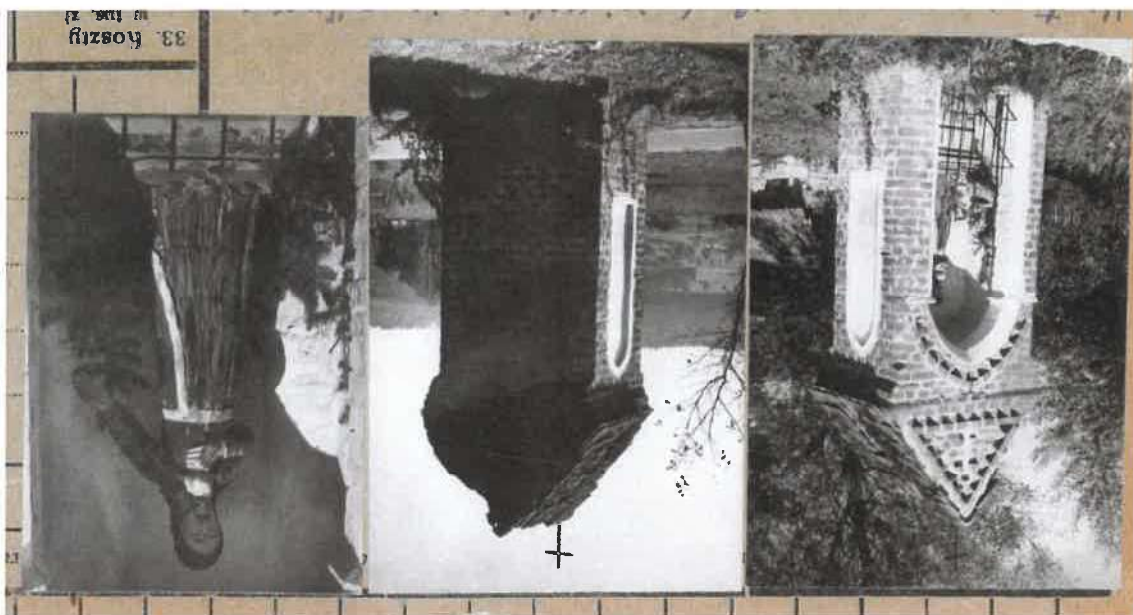
[861743/dokumenty/PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_18_EN.314990/1](https://zabytek.pl/pl/obiekty/kapliczka-przy-domu-nr-1-861743/dokumenty/PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_18_EN.314990/1)

[dostęp online 10.02.2024 r.] [https://zabytek.pl/pl/obiekty/kapliczka-przy-domu-nr-1-](https://zabytek.pl/pl/obiekty/kapliczka-przy-domu-nr-1-861743/dokumenty/PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_18_EN.314990/1)

T. Zurawska, *Karta zielona, kapliczka przy domu nr 115*, Nr karty: 8768, 1962

Zródło ilustracji:

Ilustr. 1. – Fotografie archiwalne Kapliczki we wsi Wiśniowa wraz z figurą Świętego Kajetana z roku 1962.



8.1. KAPLICZKA W WIŚNIOWEJ Z RZEZBĄ ŚWIĘTEGO KAJETANA

8.0. ZAGADNIENIA HISTORYCZNE

3. EGZ. Urząd Gminy Wiśniowa.

MIEJSCE PRZECHOWYWANIA

DATA I MIEJSCE WYKONANIA Rzeszów, 12.02.2024

AUTOR DOKUMENTACJI FOTOGRAFICZNEJ mgr Alicja Mogielska-Dziekowska

AUTOR DOKUMENTACJI mgr Alicja Mogielska-Dziekowska

LICZBA: STRON TEKSTU 18szt., FOTOGRAFII 44 szt., Ilustracji 1 szt.

7.0. DANE O DOKUMENTACJI

kapliczka powstała w około 1890 roku, dzięki Hrabiemu Mycielskiemu, który przekazał budulec na budowę, oraz Leonowi Przysaśowi i jego synowi Wojciechowi, którą to kapliczkę zbudowali.¹ Budowę obecnej kapliczki datuje się na ok. połowę XIX w. Została wpisana w ewidencję zabytków nieruchomych pod nr 8768 wraz z ludową rzeźbą Świętego Kajetana. W roku 1962 jej lokalizacja została opisana jako wschodnia część wsi.² Obecnie znajduje się w centrum miejscowości, w pobliżu Urzędu Gminy Wiśniovej.

8.2. KAPLICZKA W OPARÓWCE Z FIGURĄ MATKI BOŻEJ Z DZIECIĄTKIEM.

Nie jest znana dokładna historia obiektu. Budowę kapliczki datuje się na ok. połowę XIX w.³ Została wpisana w ewidencję zabytków nieruchomych w dniu 15.02.2022 r.⁴ Rzeźba Matki Bożej z Dzieciątkiem w typie Matki Bożej Wspomożycielki Wiernych jest prawdopodobnie późniejsza. Kapliczka znajduje się ok. 330 metrów na południowy zachód od Cerkwi w Oparówce, przy drodze kończącej się lasem.

Według osoby opiekującej się kapliczką, ta mogła być ufundowana przez rodzinę Miętusów. Przekazała również informację o tym, że kapliczka okresowo była na wiosnę bielona wapnem, a w niedawnym czasie została wymieniona stolarka drzwiowa na nową, bez półkolistego świetlika, z zachowaniem elementów dekoracyjnych. Wcześniej, za kapliczką była usytuowana stodoła i budynki gospodarcze. Oryginalne wyposażenie nie zachowało się, prawdopodobnie zostało zabrane przez niegdys istniejącą parafię. Dodatkowo opiekunka kapliczki udostępniła cenne informacje o renowacji rzeźby w poprzednim roku. W opracowaniu autorstwa Henryka Olszańskiego, *Zamieszkańcy: studium etnograficzne*, (wyd. Muzeum Budownictwa Ludowego, Sanok 2007), na stronie 55 znajduje się czarno-biała fotografia archiwalna kapliczki.

8.3. KAPLICZKA W OPARÓWCE Z DREWNIANYMI ŚWIECZNIKAMI

Nie jest znana dokładna historia obiektu. Budowę kapliczki datuje się na ok. połowę XIX w.⁵ Rzeźbione świecezniki mogą być z tego samego okresu. Według przekazów ustnych mieszkańców oryginalna rzeźba została skradziona. Pozostałe wyposażenie zostało przyzniesione przez mieszkańców miejscowości. Została wpisana w ewidencję zabytków nieruchomych w dniu 15.02.2022 r.⁶ Kapliczka znajduje się ok. 470 metrów na południowy zachód od Cerkwi w Oparówce, przy drodze kończącej się lasem.

¹ *Zwizdek historii Rodu Przysiasów z Kapliczką Świętego Kajetana – Patrona wsi Wiśniovej oraz Bankowców i ludzi związanych z finansami w 200-ym roku Hymnu Polskiego spisany wg. Tradycji. Maszynopis udostępniony przez Urząd Gminy w Wiśniovej.*

² T. Zurawska, *Karta zielona, kapliczka przy domu nr 115, Nr karty: 8768, 1962* [dostęp online 10.02.2024 r.] <https://zabytek.pl/pl/obiekty/kapliczka-przy-domu-nr-1-861743/dokumenty/PL.1.9.ZIPOZ.NID.N.18.EN.314990/1>

³ H. Olszański, *Zamieszkańcy: studium etnograficzne*, wyd. Muzeum Budownictwa Ludowego, Sanok 2007, s. 85-86. ⁴ M. Bober, *Karta adresowa Zabytku nieruchomego, Kapliczka*, 2022, dokument udostępniony przez Urząd Gminy Wiśniovej, dokument udostępniony przez Urząd Gminy Wiśniovej, <https://www.pbc.rzeszow.pl/dlibra/publication/9147/editon/8437/content?ref=desc>

⁵ H. Olszański, *Zamieszkańcy: studium etnograficzne*, wyd. Muzeum Budownictwa Ludowego, Sanok 2007, s. 85-86.

9.0. OPIS, ANALIZA FORMY, FUNKCJI I TREŚCI

9.1. KAPLICZKA W WIŚNIOWEJ Z RZEZBĄ ŚWIĘTEGO KAJETANA

Kapliczka została wykonana w stylu neogotyckim. Została wybudowana na planie zbliżonym do kwadratu, bryła wpisuje się w wydłużony pionowy prostokąt. Została wymurowana z cegieł, głównie w wątku główkowym, nieotyńkowaną. Kaplica zwieńczona jest dachem dwuspadowym, pokrytym wiatrem betonową dachówką. Na dachu znajduje się metalowy krzyż. Szczyt dachu znajdują się od południa i północny.

Kondygnacja korpusu jest sfazowana na narożnikach do wysokości otworów drzwiowych i okiennych. Korpus zwieńczony jest gzymssem, oprócz elewacji północnej. Szczyt od strony południowej został udekorowany bordurą z cegły ułożonej skośnie, a w centralnej części wnęką w kształcie krzyża łacińskiego. Wejście do kapliczki znajduje się na elewacji południowej. Otwór do wnętrza jest wysoki na całą kondygnację, zwieńczony ostrołukowo. Portal dekorowany jest bielonymi gładziami, gzymszikiem po bokach wejścia, a powyżej zwieńczenie otworu skośnie ułożoną cegłą. Wiatrem została zamontowana ślusarka drzwiowa. Po bokach kapliczki, czyli od strony wschodniej i zachodniej, znajdują się białe wnęki zwieńczono ostrołukowo.

Wnętrze kapliczki jest otyńkowane i pobielone. Od strony północnej wnętrze zamknięte jest trójdzielnie, a po bokach znajdują się ostrołukowe wnęki, analogiczne do zewnętrznej dekoracji ścian. Wnętrze zakończone jest nieregularną, ostrołukową kolebką.

Rzeźba Świętego Kajetana posadowiona została na drewnianym postumencie z cokołem i gzymszikiem. Rzeźba jest figurą ludową, postać świętego jest przedstawiona w uproszczeniu. Święty Kajetan patrzy wprost na widza, w prawej ręce, przy piersi trzyma czarny krzyż, lewą trzyma w dół, otwierając dłoń w stronę widza. Święty ma jasną karnację, czarne włosy i brodę. Mocno zaznaczone są błękitne oczy, czarny kontur oczu, zrenice oraz brwi. Święty ubrany jest w brązową szatę przewiązaną bordowym pasem. Pod szyją Świętego na kominerzu została namalowana czarno biała koloratka. Buty pomalowane zostały na kolor czarny. Podstawa rzeźby oraz postument zostały pomalowane w tym samym kolorze ciepłego brązu.

Obecnie kapliczka wraz z rzeźbą pełni funkcję religijną, kultową.

9.2. KAPLICZKA W OPARÓWCE Z FIGURĄ MATKI BOŻEJ Z DZIECIĄTKIEM.

Kapliczka została wykonana w stylu neogotyckim. Została wybudowana na planie zbliżonym do kwadratu, bryła wpisuje się w pionowy prostokąt. Kapliczka została wymurowana z cegły oraz otyńkowana. Dach trójspadowy, kryty wiatrem białą, od strony południowej ze szczytem zwieńczonym krenelazem. Na dachu powinien znajdować się krzyż, obecnie jest on złożony wewnątrz kapliczki. Wejście do kapliczki znajduje się na elewacji południowej. Elewacja kapliczki jest symetryczna, jednoosiowa. Otwór drzwiowy o szerokich gładziami. Portal ozdobiony jest

prosta cointięta wnęka zakończona zaoblonymi rogami i trójkątnie na osi. Powyżej znajduje się pięć dekoracyjnych, okrągłych sztukaterii. Całość wieńczy krenelaz o pięciu zębach, środkowy o prostym kształcie, boczne zakończone skośnie. Drzwi dwuskrzydłowe, wiotne drewniane, bejcowane i zalakierowane. Konstrukcja ramowo płycinowa, dwie górne płyciny przeszklone. Pierwsze pozostały elementy dekoracyjne drzwi tj. płyciny i elementy snycerowane oraz konstrukcja świetlika w górnej części. Szkło wiotne. Świetlik podzielony jest szaliami na sześć części: mniejsza półokrągła, od której promieniście w górę jest pięć trapezoidalnych pól.

Pozostałe elewacje kapliczki, również mają cointiętą centralną część, tworząc prostą wnekę. Od dołu znajduje się niski cokół, korpus zamyka od góry gzyms.

Od strony zachodniej i południowej kapliczki znajdują się małe otwory okienne, o szerokościach gładkich, zakończone okrągłym łukiem, z przeszkloną stolarką okienną. Okno podzielone szpalietami jest na pięć części, dwie prostokątne, nad nimi dwa zakończone półkolistą, oraz środkowy wieńczący zamykający okno

Wnętrze kapliczki jest proste, z kolebkowym sklepieniem. Od wewnątrz gilly okienne są nieco poszerzone względem okien, a na tylnej ścianie jest duża półkolistą zakończona wneką.

Rzeźba Matki Bożej z Dzieciątkiem jest rzeźbą drewnianą polichromowaną w typie Matki Bożej Wspomożycielki Wiernych. Karmiące postaci są jasne i rumiane. Postać Matki Bożej wyrzeźbiona została z długimi „złotymi” włosami, od góry ściętą głową na płasko i zamocowaną metalową, złotą koroną. Ubrana jest w historyzujące szaty, bordową suknię i buty, dekorowane złotymi elementami oraz w drugą białą pelerynę, dekorowaną neogotyckimi ornamentami roślinnymi, o jasnej bezowej podszewce. Prawą rękę kieruje do przodu. Na lewej ręce podtrzymuje postać Dzieciątką ubraną w jasną szatę dekorowaną złotymi ornamentami. Dzieciątko o jasnych włosach przytrzymuje jabłko z krzyżem, drugą ręką błogosławiając wiernych. Podest rzeźby pomalowany został w imitację kamieni. Rzeźba usadowiona jest na drewnianym stole.

Obecnie kapliczka wraz z rzeźbą pełni funkcję religijną, kultową.

9.3. KAPLICZKA W OPARÓWCE Z DREWNIANYMI ŚWIECZNIKAMI

Kapliczka została wykonana w stylu neogotyckim. Została wybudowana na planie zbliżonym do kwadratu, była wpisuje się w pionowy prostokąt. Kapliczka została wymurowana z cegły oraz otynkowana. Dach dwuspadowy, kryty dachówką, od strony północnej ze szczytem wieńczonym wolutami i krzyżem. W szczycie posiada małą wnekę, gdzie obecnie postawiona jest współczesna rzeźba z postacią Jezusa.

Wejście do kapliczki znajduje się na elewacji północnej. Elewacja kapliczki jest symetryczna, jednoosiowa. Otwór drzwiowy wieńczony ostrym łukiem. Stolarstwo najprawdopodobniej wiotne. Korpus elewacji zachodniej i wschodniej kapliczki zamknięty jest od góry gzymsem, po środku na osi znajdują się małe ostrołukowe otwory okienne. Prawdopodobnie okno po stronie wschodniej zachowana pierwotną stolarką. Okno podzielone szpalietami jest na pięć części, dwie prostokątne, nad nimi dwa zakończone ostrołukowo, oraz środkowy wieńczący zamykający okno ostrołukowo. Elewacja

południowa kapliczki jest prosta, od góry w szczycie znajduje się mały kwadratowy otwór. Cokoły prawdopodobnie nie zachowały się.

Wnętrze kapliczki jest proste, z kołobokowym sklepieniem. Od wewnątrz głify okienne są również ostrołukowe, a na tylny ścianie jest duża ostrołukowa wnęka.

Z wyposażenia kapliczki pozostały dwa drewniane świeczniki. Są one ludowe w charakterze, ale drobiazgowo wyrzeźbione. Na trójkątej podstawie znajdują się wyrzeźbione proste pojedyncze kwiaty, boki ozdobione motywami roślinnymi i geometrycznymi. Trzonki dekorowane rzeźbionymi pierścieniami. Świeczniki zostały pomalowane na brązowo farbą olejną.

10.0. ZESTAWIENIE MATERIAŁÓW PIERWOTNYCH I WTÓRNYCH

10.1. KAPLICZKA W WISNIOWEJ Z RZEZBĄ ŚWIĘTEGO KAJETANA

KAPLICZKA:

Materiały i technika oryginału: Cegła, zaprawa.

Materiały i technika nawarstwien: Dachówka betonowa, bordowa warstwa malarska na cegle oraz białą

na spoinie, ślusarka drzwiowa

RZEZBA ŚWIĘTY KAJETAN

Materiały i technika oryginału: Drewno, zaprawa, warstwa malarska.

Materiały i technika nawarstwien: Przemalowania - farba olejna.

10.2. KAPLICZKA W OPARÓWCE Z FIGURĄ MATKI BOŻEJ Z DZIECIĄTKIEM.

KAPLICZKA:

Materiały i technika oryginału: Cegła, zaprawa, tynki. Elementy dekoracyjne stolarki

drzwiowej.

Materiały i technika nawarstwien: Pokrycie dachu z blachy, tynki, warstwy malarskie niebieskie oraz

białe pobiałą, farba olejna na ślusarce okiennej. Stolarka drzwiowa.

RZEZBA MATKA BOSKA Z DZIECIĄTKIEM

Materiały i technika oryginału: Drewno, zaprawa, warstwa malarska – tempera?, metal.

Materiały i technika nawarstwien: Fleki drewniane, masa modelarska, zaprawa, przemalowania - farba

olejna, metalowe, metal i tworzywo sztuczne

10.3. KAPLICZKA W OPARÓWCE Z DREWNIANYMI ŚWIECZNIKAMI

KAPLICZKA:

Materiały i technika oryginału: Cegła, zaprawa, częściowo tynki. Stolarka okienna po stronie

wschodniej.

Materiały i technika nawarstwien: Pokrycie dachu z dachówki ceramicznej, tynki, warstwy malarskie

niebieskie oraz białe pobiałą, farba olejna na ślusarce okiennej. Stolarka drzwiowa i okienna

po stronie zachodniej. Przeszklenia.

ŚWIECZNIKI:

Materiały i technika oryginału: Drewno, zaprawa, warstwa malarska?

Materiały i technika nawarstwien: Przemalowania - farba olejna.

11.0. STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEN

KAPLICZKI:

Przyziemie:

Generalnie stan zachowania kapliczek jest zły i niestabilny. Główną przyczyną zniszczeń jest woda magazynująca się wokół budowli, która jest podciągana przez ściany kapilarnie. Otoczenie terenu nie stwarza warunków do szybkiego i łatwego odprowadzania wody. Dwie kapliczki w Opatówce są zarosnięte roślinnością, bez nazijnego systemu doprowadzani wody np. rowów czy spadków. Złe warunki są w otoczeniu Kapliczki w Wisniowej, która pomimo, że obsypana żwirkiem z tytu i po bokach, jest posadowiona we wglębie terenu. Kontakt wilgotnego gruntu ze ścianami elewacji, sprawia, że woda wnika w strukturę budynków niosąc ze sobą wypukane z gleyby składniki, a wśród nich sole i inne zanieczyszczenia. Wynikiem zawilgocenia ścian jest również utworzenie korzystnych warunków dla rozwoju życia biologicznego.

Ściany ceglane:

Kondycja cegły i spoiny mурowanych ścian jest zła. W dolnej części ścian widoczne są uszkodzenia cegieł oraz spoin oraz liczne mchy, porosty i glony. W kapliczce w Wisniowej cegła została przemalowana, podobnie jak spoiny, prawdopodobnie w celu zabezpieczenia przed dalszym niszczeniem. W wielu miejscach jest wykruszona oraz bardzo miękka, w dolnej części spękania ściany. Jeśli chodzi o kapliczki tynkowane w miejscach ubytków tynków widoczna jest pudrująca się cegła oraz kruszące się spoinowania.

Tynki:

Tynki są w stanie bardzo złym. Największą przyczyną procesów destrukcyjnych jest wilgoć pochłaniana i zatrzymywana w strukturze murów. Świadczą o tym przebarwienia i wypukania tynków. Dodatkowo tynki w wielu miejscach pudrują się i kruszą. Powstały liczne pęcherze i ubytki. Tynki wielokrotnie były malowane oraz bielone wapnem. W miejscach ubytków widać ślady niebieskiej farby w różnych odcieniach oraz bieli. Tynki zaatakowane są również mikrobiologicznie przez grzyby, mchy i glony.

Dodatkiem czynnikiem niszczącym jest nagrzewanie się powierzchni zawilgoczonych ścian w gorące, letnie słoneczne dni i wychładzanie w nocy, powodując niszczenie materiałów poprzez ciągłe zmiany temperatury i pracy materiałów pod wpływem ich rozszerzalności temperaturowej. Do tego dochodzi zamrażanie wody skumulowanej w murach w miesiącach zimowych i rozszadanie cegły i tynków.

Stolarka drzwiowa i okienna:

Stolarka drzwiowa i okienna w stanie bardzo złym i niestabilnym. Jest porażona mikrobiologicznie oraz zniszczona przez drewnojady. W wielu miejscach drewno spróchniało.

W dobrym stanie zachowania są jedynie drzwi dwuskrzydłowe oraz oszczędnie do Kapliczki w Opatówce z figurą Matki Bożej z Dzieciątkiem, które niedawno były poddane remontowi z zachowaniem oryginalnych elementów snycerskich.

Slusarka drzwiowa:
Slusarka drzwiowa z nalotami korozyjnymi oraz łuszczącą się farbą, szczególnie od strony wewnętrznej. Drzwiczki do kapliczki w Wiśniewej z ubytkami struktury metalu w dolnej części skrzydeł.

Dachy:

Dachy w stanie złym, niestabilnym. Wszystkie dachy nieszczelne i przeciekające. Dach kapliczki w Wiśniewej kryty dachówką w stanie średnim, z licznymi przebarwieniami. Dach metalowy kapliczki w Opatówce z nalotami korozyjnymi i ubytkami. Dachówka kapliczki w Opatówce nieszczelna, krusząca się, porażona mikrobiologicznie. Na dachu rosą glony, porosty i mchy. Nie wiadomo w jakim stanie i czy w ogóle zachowała się pierwotna drewniana więzba dachowa.

RZEZBA ŚWIĘTEGO KAJTANA.

Stan zachowania zły, niestabilny.

Od spodu widoczne są ślady po zerowiskach owadów oraz ciemne plamy zakażenia grzybami. Dodatkowo w odkrywkach ciemna barwa drewna może wskazywać na jego zakażenie mikrobiologiczne nie tylko w dolnej części rzeźby.

Rzeźba była przemalowywana co najmniej dwukrotnie. Na fotografii archiwalnej [Ilustr. 1] widoczne jest inne opracowanie kolorystyczne rzeźby oraz już w tamtym czasie liczne ubytki farby. Obecnie widoczne są liczne spękania warstwy malarskiej oraz miejscowe ubytki. W wielu miejscach farba jest spękana w gęstą siatkę spękań, szczególnie na karnacji świętego, a łuski farby mocno podniesione do góry w formie miseczek. Faktura farby wskazuje, że ostatnie przemalowanie było natężone bezpośrednio na ubytki i uszkodzenia poprzedniej warstwy malarskiej. Ciężko określić jaki zakres pokrywają kity i inne uzupełnienia, oraz w jakim zakresie zachowały się poprzednie warstwy malarskie.

Rzeczyna zniszczeń rzeźby były nieodpowiednie warunki ekspozycji - stałym miejscem rzeźby jest przydrożna kapliczka. Pomimo, że kapliczka otrzymała zamknięcie w postaci metalowych, przeszklonych drzwi, a rzeźba nie wystawiona bezpośrednio na zmiany atmosferyczne, to nie możliwe jest utrzymanie stabilnych warunków klimatycznych. Nagłe zmiany temperatury i wilgotności względnej powietrza powodują kurczenie i rozszerzanie materiałów z których wykonana jest rzeźba, a za tym spękanie i odpajanie się warstw dekoracyjnych od drewna. Dodatkowo brak wentylacji w pomieszczeniu kapliczki sprzyja atakowi mikrobiologicznemu.

RZEZBA MATKI BOSKIEJ Z DZIECIĄTKIEM

Stan zachowania dobry, stabilny.

Rzeźba w poprzednim roku przeszła konserwację wykonaną przez artystów. Zostały wykonane rekonstrukcje rąk z masy plastycznej oraz flaki drewniane w tylnej części rzeźby. Uzupełniono ubytki warstwy zaprawy oraz wykonano retusze scalające farbami olejnymi powtarzając istniejące kolory i wzory. Uzupełnienia warstwy malarskiej są wykonane na dość wysokim poziomie, miejscami na ubytkach

i oryginalnej warstwie malarskiej. Korona została wyprostowana i doklejono do niej sztuczne diamenty w metalowej oprawie.

ŚWIECZNIKI DREWNIANE

Stan zachowania zły, niestabilny.

Widoczne są ślady po zerowiskach owadów oraz świeża mączka drzewna co wskazuje na aktywne drewnojady. Od spodu ciemne plany zakazania grzybami. Świeczniki wielokrotnie przemalowane, dekoracyjne opracowanie rzeźbiarskie jest oblane i zniekształcone przez warstwy farby. Przyczynami zniszczeń są nieodpowiednie warunki ekspozycji - stałym miejscem rzeźby jest przydrożna kaptuzka. Pomimo, że kaptuzka jest zamknięta, a świeczniki nie wystawione bezpośrednio na zmiany atmosferyczne, to nie możliwe jest utrzymanie stabilnych warunków klimatycznych. Wysoka wilgotność wewnątrz kaptuzki sprzyja atakom mikrobiologicznym.

12.0. CEL ORAZ ZAŁOŻENIA KONSERWACJI I RESTAURACJI – PROJEKT

KONSERWATORSKI

Celem konserwacji i restauracji jest zatrzymanie wszelkich procesów niszczących oraz zabezpieczenie obiektów przed dalszą degradacją. Konieczne jest przywrócenie pełni wartości estetycznych i artystycznych obiektów przy zachowaniu funkcji kultowej, przy ekspozycji zewnętrznej. Obecnie kaptuzki pełnią ważną funkcję kultową w lokalnym społeczeństwie.

13.0. PROGRAM PRAC

KAPLICZKI:

Przyziemie:

1. Należy odciąć dopływ wody podciąganej kapilarnie oraz wykonać remont w obszarze przyziemia kaptuzek. Korekta zagospodarowania terenu i planu przestrzennego powinna być wykonana przy zachowaniu oryginalnych elementów budowli. Zaleca się wykonać posadzkę w kaptuzce w Oparówce z drewnianymi świecznikami.

2. Remont fundamentów należy wykonać zgodnie z projektem budowlanym. W przypadku braku możliwości wykonania drenażu, należy wykonać izolację pionową i poziome.

3. Teren zielony przy kaptuzkach powinien być wyregulowany ze spadkami od elewacji kaptuzek, tak aby woda nie kumulowała się przy ścianach. Generalnie zaleca się usunięcie nadmiaru ziemi przy elewacjach do pierwotnego poziomu 0 czyli linii styku fundamentu z murem. Poziom gruntu powinien znajdować się 5 – 10 cm poniżej poziomu 0. W przypadku Kaptuzki w Wiśniowej konieczne będzie podniesienie budowli.

4. Zaleca wysypywanie nawierzchni z kamienia lub żwirku, który szybko odprowadza wodę i nie będzie powodował odpryskiwania wody opadowej na elewacje.

5. Rozważyć należy stopniowe dokonywanie nasadzeń nowych drzew w bezpiecznej odległości od kaptuzek dla zachowania równowagi wilgotnościowej czy ochrony przed deszczem zaczynającym –wymagana konsultacja z dendrologiem.

1. Wstępna impregnacja strukturalna cegły w miejscach najbardziej osłabionych preparatem na bazie estrów kwasu krzemowego. Należy pamiętać, że preparat należy nanosić na suche cegły oraz o konieczności sezonowania cegieł w atmosferze podwyższonej wilgotności przez okres około 3 tygodni.
2. Oczyszczenie cegły z zabrudzeń powierzchniowych i nawarstwień wiotnych metodą chemiczną lub mechaniczną. Zaleca się czyszczenie elewacji wodą lub parą wodną pod ciśnieniem. Ze względu na osłabioną strukturę należy wykonać próby oczyszczania, dostosowując metodę do stanu zachowania poszczególnych cegieł.
3. Wykonanie zabieg odsalania cegły poprzez metodę swobodnej migracji do rozszerzonego strodowiska tylko w przypadku zainizolowania fundamentów. Zaleca się dodania do wody środka dezynfekującego, by uniemożliwić rozwój mikroorganizmów.
4. Usunięcie zmutszających i skruszonych spoin.
5. Impregnacja strukturalna wątku na całej powierzchni preparatem na bazie estrów kwasu krzemowego. Należy pamiętać, że preparat należy nanosić na suche cegły oraz o konieczności sezonowania cegieł w atmosferze podwyższonej wilgotności przez okres 3 tygodni.
6. Dezynfekcja lica ceglanoego metoda natyjsku, preparatem nie powodującym zmiany barwy cegły i spoiny.
7. Uzupelnienie ubytków w wątku ceglanym za pomocą nowych cegieł w miejscach, gdzie ich brakuje. Nowe cegły muszą być dobre parametrami fizyko-mechanicznymi do oryginalnych cegieł. Powinny mieć podobną wytrzymałość mechaniczną, nasiąkliwość i porowatość otwartą, a także barwę i wymiary. Cegły należy mrować na zaprawie wapiennej z dodatkiem trasy. Nie należy stosować zapraw czysto cementowych.
8. Ubytki w poszczególnych cegłach należy uzupelnic barwioną masą na bazie zaprawy mineralnej oraz odpowiednio dobranym pigmentem, tak aby uzupelnienia były scalone z oryginalnym kolorem cegły. Uzupelnienia powinny mieć podobną wytrzymałość mechaniczną, nasiąkliwość i porowatość otwartą. Należy pamiętać o konieczności sezonowania masy.
9. Należy uzupelnic spoinę wątku ceglanego zaprawą mineralną o odpowiednich parametrach fizyko-mechanicznych oraz estetyce zblizonej do zaprawy historycznej. Zaleca się zastosowanie tradycyjnej zaprawy wapienno-piaskowej.
10. Uzupelnienia należy na koniec scalic kolorystycznie poprzez zabieg lokalnego patynowania. Scalenie kolorystyczne wątku ceglanoego należy wykonać przy użyciu laserunkowych farb na bazie krzemianowej lub zolowo-krzemianowej.
11. Koncowe zabezpieczenie muru preparatem krzemooorganicznym hydrofobizującym. Należy go wykonać, kiedy mur będzie suchy. Preparat nakładać, aż do przesylenia struktury muru. Zaleca się metodę natyjsku niskociśnieniowego lub metodę wielokrotnego powlekania.

Tynki:

1. Prawdopodobnie będzie konieczne skucie większości tynków. Należy wybrać miejsca gdzie tynki pierwotne są zachowane najlepiej i zachować je w formie świadków. Na tym etapie należy wykonać również odkrywki warstw dekoracyjnych tynku i komisyjnie ustalić opracowanie kolorystyczne kapliczek. Wstępnie proponuje się zastosowanie złamanej bieli nawiązując do koloru białego wapna.

2. W miejscach tynków mineralnych gdzie występują pęcherze i odspojenia tynku od muru ceglanoego należy wykonać zabieg podklejenia zaprawą do iniekcji na bazie wapna naturalnego.

3. Oczyszczenie tynków z zabrudzeń, nawarstwień powierzchniowych oraz dawnych powłok malarskich metodą chemiczną lub mechaniczną. Zaleca się czyszczenie elewacji wodą lub parą wodną pod ciśnieniem. Ze względu na osłabioną strukturę należy wykonać próby oczyszczania, dostosowując metodę do stanu zachowania poszczególnych tynków.

4. Wykonanie zabiegu dezynfekcji poprzez natrysk odpowiedniego preparatu, nie zmieniającego koloru tynków.
5. Wzmocnienie strukturalne tynków na całej powierzchni preparatem na bazie estrów kwasu krzemowego. Należy pamietać, że preparat należy nanosić na suche tynki oraz o konieczności sezonowania tynków w atmosferze podwyższonej wilgotności przez okres około 3 tygodni.
6. Należy odtworzyć tynki zaprawami renowacyjnymi w systemie WTA, rekonstrując wszystkie elementy dekoracyjne.

7. Uzupelnienia tynków scalic kolorystycznie. Elewacje tynkowane należy pomalować w systemie kompatybilnym z tynkami.
8. Końcowe zabezpieczenie tynków preparatem krzemooorganicznym hydrofobizującym. Należy go wykonać, kiedy tynki będą całkowicie suche. Preparat należy nakładać, aż do przesycaenia struktury tynku. Zaleca się metodę natrysku niskociśnieniowego lub metodę wielokrotnego powlekania.

Dachy:

1. Należy wykonać nowe dachy z wykonaniem pokrycia dachowego z dachówki ceramicznej, nawiązującej do historycznej. W tym celu proponuje się dachówkę karpiovkę w przypadku Kapliczki w Wiśniowej. Do kapliczek w Opatówce dopuszcza się dachówkę karpiovkę lub marsylskie. **Wzór dachówki musi być ustalony komisyjnie przed położeniem.**

2. Dachy i więzby dachowe drewniane do remontu wg. projektu budowlanego, z zachowaniem jak największej ilości elementów pierwotnych. W przypadku konserwacji elementów drewnianych należy je poddać dezynsekcji i dezynfekcji, uzupełnić flekami oraz zaimpregnować. W przypadku wymiany więzby dachowej należy zinventaryzować stan istniejący.

otworzenie warstw technologicznych wraz z rekonstrukcją opracowania malarskiego.

7. W przypadku dużych zniszczeń polichromii – oczyszczenie i strukturalne wzmacnianie drewna, spójne z podłożem.
6. W przypadku usuwania kolejnych nawarstwień – wykonanie prób i opracowanie metody oczyszczenia. Usunięcie starych lub ich korekta w przypadku gdy nie są zdegradowane i są warstwy zaprawy i malarskiej za pomocą kleju glutynowego.
5. **Ważne zachowania zaleca się komisyjnie określić czy usuwać kolejne przemalowania do pierwszej lub chemię. Po odkryciu kolejnych nawarstwień historycznych i określenia ich stanu** Wykonanie odkrywek w celu usunięcia ostatniej warstwy malarskiej metodą mechaniczną lub chemię. **Ważne zachowania zaleca się komisyjnie określić czy usuwać kolejne przemalowania do pierwszej** parametrami zbliżonymi do drewna pierwotnego.
4. Strukturalne wzmacnianie drewna żywicą syntetyczną (akrylową) za pomocą nastrzykiwania i podciągania kapilarnego. Ewentualne uzupełnienie ubytków drewna flekami lub masą z żywicy epoksydowej dwuskładnikowej epoksydowej dwuskładnikowej parametrami zbliżonymi do drewna pierwotnego. Ewentualne uzupełnienie ubytków drewna flekami lub masą z żywicy epoksydowej dwuskładnikowej dwuskładnikowej parametrami zbliżonymi do drewna pierwotnego.
3. Wstępne oczyszczenie z zabrudzeń powierzchniowych.
2. Wykonanie zabiegu dezynfekcji i dezynsekcji preparatem biobójczym przeznaczonym do drewna zabytkowego.
1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej w trakcie całego procesu konserwacji.

RZEŻBA ŚWIĘTEGO KAJETANA.

korozji oraz zabezpieczeniem antykorozyjnym

2. Wszelkie inne elementy metalowe należy oczyścić z nawarstwień korozyjnych, pokryć inhibitorem metalowego płotka ze zdjęcia archiwalnego. Należy wykonać odpowiedni zamak.
1. Ze względu na bezpieczeństwo rzeźby zaleca się wykonać nową siusarkę, bez próby odtworzenia

siusarka drzewiowa:

3. Drzwi w Kaplicze w Opatówce ze świecznikami należy oczyścić z przemalowań i ustalić ich kolorystykę. **Ważne zachowania zaleca się komisyjnie określić czy usuwać kolejne przemalowania do pierwszej** warstwy historycznej. Ewentualne opracowania kolorystyczne pozostawić w formie świadków. Ubytki w drewnie należy uzupełnić flekami a całość wzmocnić strukturalnie. Należy wykonać rekonstrukcję dekoracji malarskiej zgodnie z zachowanym oryginałem.
2. Drzwi w Kaplicze w Opatówce z Matką Bożą z Dzieciątkiem należy jedynie oczyścić z nawarstwień powierzchniowych. Świeciliki nad drzwiami należy zrekonstruować.
1. Należy wykonać pełną rekonstrukcję stolarki okiennej wzorując się na elementach oryginalnych z nowym oszkleniem. Przed demontażem należy wykonać inwentaryzację wszystkich elementów.

Stolarka drzewiowa i okienna:

8. Po oczyszczeniu rzeźby z nawarstwień wtórnych i ustaleniu ostatecznej wersji estetycznej – ponowne wzmacnianie strukturalne drewna oraz konsolidacja warstw zaprawy i malarskich żywicą syntetyczną (akrylową) o niskim stężeniu.
9. Uzupelnienie ubytków zaprawy za pomocą zaprawy kredowo-klejowej. Opracowanie uzupelnień nawiązujące do zachowanej faktury warstw malarskich.
10. Założenie warstwy werniksu na elementy polichromowane.
11. Scalenie kolorystyczne kitów i uzupelnień za pomocą farb olejnych lub żywicznych (mastyksowych). W przypadku dużych zniszczeń polichromii – wykonanie rekonstrukcji polichromii.
12. Założenie końcowej warstwy werniksu damarowego satynowego lub półmatowego.
13. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej.

RZEZBA MATKI BOSKIEJ Z DZIECIĄTKIEM

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej w trakcie całego procesu konserwacji.
2. Wykonanie zabiegu dezynfekcji i dezynsekcji preparatem biobójczym przeznaczonym do drewna zabytkowego.
3. Wstępne oczyszczenie z zabrudzeń powierzchniowych.
4. Korekta wykonanych retuszy: usunięcie retuszy jedynie z pierwotnej warstwy malarskiej ich scalenie kolorystyczne. **Wybór metody dobrac po wykonaniu prób i komisyjnie ustalic zakres prac komisyjnie.** Większość retuszy jest w dobrym stanie zachowania i na ten moment nie ma potrzeby ich usuwania.
5. Zabezpieczenie rzeźby werniksem damarowym satynowym lub półmatowym.
6. Rekonstrukcja elementów metalowych w koronie, ewentualne usunięcie wtórnych sztucznych diamentów i elementów, z włączeniem rekonstrukcją elementów dekoracyjnych korony.

ŚWIECZNIKI DREWNIANE

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej w trakcie całego procesu konserwacji.
2. Wykonanie zabiegu dezynfekcji i dezynsekcji preparatem biobójczym przeznaczonym do drewna zabytkowego.
3. Wstępne oczyszczenie z zabrudzeń powierzchniowych.
4. Strukturalne wzmacnianie drewna żywicą syntetyczną (akrylową) za pomocą nastrzykiwania i podciągania kapilarnego. Ewentualne uzupelnienie ubytków drewna lekami lub masą z żywicy epoksydowej dwuskładnikowej parametrami zbliżonymi do drewna pierwotnego.
5. Wykonanie odkrywek w celu usunięcia ostatecznej warstwy malarskiej metodą mechaniczną lub chemiczną. **Po odkryciu kolejnych nawarstwień historycznych i określenia ich stanu zachowania zaleca się komisyjnie okreciic czy usuwac kolejne przematlowania do pierwszej warstwy historycznej.** Na tym etapie należy również podkciic odpajające się łuski spékanej warstwy zaprawy i malarskiej za pomocą kleju glutynowego.

6. W przypadku usuwania kolejnych warstw – wykonanie prób i opracowanie metody oczyszczania. Usunięcie starych kitów lub ich korekta w przypadku gdy nie są zdegradowane i są spójne z podłożem.
7. W przypadku dużych zniszczeń polichromii – oczyszczenie i strukturalne wzmacnianie drewna, otworzenie warstw technologicznych wraz z rekonstrukcją opracowania malarskiego.
8. Po oczyszczeniu rzeźby z warstw wiotkich i ustaleniu ostatecznej wersji estetycznej – ponowne wzmacnianie strukturalne drewna oraz konsolidacja warstw zaprawy i malarskich żywicą syntetyczną (akrylową) o niskim stężeniu.
9. Uzupelnienie ubytków zaprawy za pomocą zaprawy kredowo-klejowej. Opracowanie uzupełnień nawijających do zachowanej faktury warstw malarskich.
10. Założenie warstwy werniksu na elementy polichromowane.
11. Scalenie kolorystyczne kitów i uzupełnień za pomocą farb olejnych lub żywicznych (mastyksowych). W przypadku dużych zniszczeń polichromii – wykonanie rekonstrukcji polichromii.
12. Założenie końcowej warstwy werniksu damarowego satynowego lub półmatowego.
13. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej.

14. SPIS ELEMENTÓW DOKUMENTACJI

- 14.1. DOKUMENTACJA OPISOWA 18 str.
- 14.2. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA 44 szt.
- 14.3. LITERATURA, ŹRÓDŁA:
1. H. Olszański, Zamieszaniey: studium etnograficzne, wyd. Muzeum Budownictwa Ludowego, Sanok 2007 [dostęp online 10.02.2024 r.]
<https://www.pbc.rzeszow.pl/dlibra/publication/9147/edition/8437/content?ref=desc>

2. M. Bober, Karta adresowa Zabytku nieruchomego, Kapliczka, 2022, dokument udostępniony przez Urząd Gminy Wiśniowa
3. M. Bober, Karta adresowa Zabytku nieruchomego, Kapliczka, 2022, dokument udostępniony przez Urząd Gminy Wiśniowa

4. T. Żurawska, Karta zielona, kapliczka przy domu nr 115, Nr karty: 8768, 1962 [dostęp online 10.02.2024 r.] <https://zabytek.pl/pl/obiekty/kapliczka-przy-domu-nr-1-861743/dokumenty/PL.19.ZIPOZ.NID.N.18.EN.314990/1>

5. *Związek historii Rodu Przystasiów z Kapliczką Świętego Kajetana – Patrona wsi Wiśniowa oraz Bankowców i ludzi związanych z finansami w 200-ym roku Hymnu Polskiego spisany wg. Tradycji. Maszynopis udostępniony przez Urząd Gminy w Wiśniowiej.*

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków
z siedzibą w Przemysku
Delegatura w Rzeszowie
35-064 Rzeszów, ul. Mickiewicza 7
tel./fax 17 853-94-61, 17 353-94-62
NIP: 795-20-71-175



Fot. 1. – Kapliczka w Wisniewej z rzezbą Świętego Kajetana, elewacja południowa.



Fot. 2. – Kapliczka w Wisniewej z rzezbą Świętego Kajetana, elewacja zachodnia.



Fot. 3. – Kapliczka w Wisniowej z rzezbą Świętego Kajetana, elewacja wschodnia.



Fot. 4. – Kapliczka w Wisniowej z rzezbą Świętego Kajetana, elewacja wschodnia oraz północna.



Fot. 5. – Kapliczka w Wisniowiej z rzezbą Świętego Kajetana, szczyt elewacji południowej. Widoczne ubytki w murowanej ścianie. Cegła krusząca się i pudrująca.



Fot. 6. – Kapliczka w Wisniowiej z rzezbą Świętego Kajetana, dolny fragment elewacji wschodniej. Widoczne spękania w murowanej ścianie. Cegła krusząca się i pudrująca. Powierzchnie malowane z łączącymi się warstwami farby i zaprawy. Od podłoża zielone naloty mikroorganizmów.

Fot. 8. – Kapliczka w Wisniowej z rzeźbą Świętego Kajetana, fragment elewacji południowej. Skorodowane drzwi metalowe z ubytkami metalu i odspajającą się warstwą malarską.



Fot. 7. – Kapliczka w Wisniowej z rzeźbą Świętego Kajetana, fragment elewacji południowej. Metalowe drzwi skorodowane z odspajającą się farbą. W dolnej części ściany spękania po rysunku spin. W górnej części portalu ubytki cegły oraz złuszczenia warstw białej farby.



Fot. 10. – Kapliczka w Wiśniowej z rzezbą Świętego Kajetana, fragment elewacji wschodniej. Zbliżenie na zniszczenia tynku i warstw malarskich we wnęce. W ubytku widoczne poprzednie warstwy malarskie białe i niebieskie. Po spodem miękkki, kruszący się tynk.



Fot. 9. – Kapliczka w Wiśniowej z rzezbą Świętego Kajetana, fragment elewacji wschodniej. Zbliżenie na zniszczenia tynku i warstw malarskich we wnęce.





Fot. 11. – Rzeźbą Świętego Kajetana we wnętrzu Kapliczki w Wiśniowej. Górna część rzeźby.



Fot. 12. – Rzeźbą Świętego Kajetana we wnętrzu Kapliczki w Wiśniowej. Dolna część rzeźby wraz z drewnianym postumentem.

Fot. 14. – Rzeźbą Świętego Kajetana we wnętrzu Kapliczki w Wisniowej. Zbliżenie na rękę trzymającą krzyż
postaci. Widoczne złuszczenia i spękania farby. W ubytkach widać poprzednie opracowania malarskie oraz
ciemne drewno. Ostatnia warstwa malarska pomalowana na ubytkach.



Fot. 13. – Rzeźbą Świętego Kajetana we wnętrzu Kapliczki w Wisniowej. Zbliżenie na twarz postaci. Widoczne
złuszczenia i spękania farby. W ubytkach widać poprzednie opracowania malarskie.



Fot. 16 – Rzeźbą Świętego Kajetana we wnętrzu Kapliczki w Wiśniowej. Zbliżenie na podstawę postaci. Widoczne zruszczenia i spękania farby. W ubytkach widać poprzednie opracowania malarskie w tym w kolorze zielonym.



Fot. 15 – Rzeźbą Świętego Kajetana we wnętrzu Kapliczki w Wiśniowej. Zbliżenie na szatę postaci. Widoczne zruszczenia i spękania farby. Ostatnia warstwa malarska pomalowana na ubytkach.





Fot. 17. – Kapliczka w Opatówce z Figurą Matki Bożej z Dzieciątkiem. Elewacja południowa i wschodnia.



Fot. 18. – Kapliczka w Opatówce z Figurą Matki Bożej z Dzieciątkiem. Elewacja południowa i zachodnia.



Fot. 19. -- Kapliczka w Oparówec z Figurą Matki Bożej z Dzieciątkiem. Elewacja północna.



Fot. 20. -- Kapliczka w Oparówec z Figurą Matki Bożej z Dzieciątkiem. Elewacja zachodnia.



Fot. 21. – Kapliczka w Opatówce z Figurą Matki Bożej z Dzieciątkiem. Elewacja wschodnia.



Fot. 22. – Kapliczka w Opatówce z Figurą Matki Bożej z Dzieciątkiem. Elewacja wschodnia. Zbliżenie na uszkodzenia tynku w przyleganiu z zielonymi i czarnymi nalotami mikrobiologicznymi. Wokół mocno rozrosnięte rośliny wysokie.

Fot. 24. – Kapliczka w Oparówce z Figurą Matki Bożej z Dzieciątkiem. Naroznik elewacji północno-wschodniej. Zblizenie na uszkodzenia i ubytki tynku. Widoczne poprzednie opracowania malarskie oraz cegła przemalowane pobiałą po ubytkach. Dodatkowo zielone naloty mikrobiologiczne.



Fot. 23. – Kapliczka w Oparówce z Figurą Matki Bożej z Dzieciątkiem. Elewacja północna. Zblizenie na uszkodzenia tynku wynikające z przeciekającego dachu, pobielone po ubytku.





Fot. 25. – Kapliczka w Oparówce z Figurą Matki Bożej z Dzieciątkiem. Elewacja południowa. Zbliżenie na uszkodzenia i ubytki tynku. Widoczne poprzednie opracowania malarskie oraz cegła przemalowane pobiałą po ubytkach. Dodatkowo zielone naloty mikrobiologiczne. Tynk i sztukaterie w bardzo złym stanie.



Fot. 26. – Kapliczka w Oparówce z Figurą Matki Bożej z Dzieciątkiem. Elewacja południowa. Zbliżenie na uszkodzenie sztukaterii przy mocowanej w otwór gwoździem.

Fot. 27. – Kapliczka w Oparówce z Figurą Matki Bożej z Dzieciątkiem. Elewacja południowa. Zbliżenie na niedawno wymienione drzwi. Zachowane zostały zachowane oryginalne elementy sycerowane.



Fot. 28. – Kapliczka w Oparówce z Figurą Matki Bożej z Dzieciątkiem. Elewacja południowa. Zbliżenie na świetlik nad oknami, prawdopodobnie oryginalny, ale z wrotnym oszkleniem.





Fot. 29. – Figura Matki Bożej z Dzieciątkiem z Kapliczki w Oparówce.



Fot. 30. – Figura Matki Bożej z Dzieciątkiem z Kapliczki w Oparówce. Zbliżenie na twarze postaci.



Fot. 31. – Figura Matki Bożej z Dzieciątkiem z Kapliczki w Oparówce. Tył rzeźby.



Fot. 32. – Figura Matki Bożej z Dzieciątkiem z Kapliczki w Oparówce. Dolna część rzeźby.



Fot. 33. – Kapliczka w Oparówce z drewnianymi świecznikami. Elewacja północna.



Fot. 34. – Kapliczka w Oparówce z drewnianymi świecznikami. Elewacja północna i zachodnia.



Fot. 35. – Kapliczka w Opatówce z drewnianymi świecznikami. Elewacja północna i wschodnia.



Fot. 36. – Kapliczka w Opatówce z drewnianymi świecznikami. Fragment elewacji południowej. W Szczyście widoczny otwór wentylacyjny. Widoczne poprzednie opracowania malarskie oraz cegła przemalowane pobiałą po ubytkach. Dodatkowo zielone naloty mikrobiologiczne.

Fot. 38. – Kapliczka w Oparówce z drewnianymi świecznikami. Wnętrze.



Fot. 37. – Kapliczka w Oparówce z drewnianymi świecznikami. Fragment elewacji południowej, widoczny otwór widoczne poprzednie opracowania malarskie oraz cegła przemalowane pobiałą po ubytkach. Dodatkowo zielone naloty mikrobiologiczne, szczególnie w dolnej części.



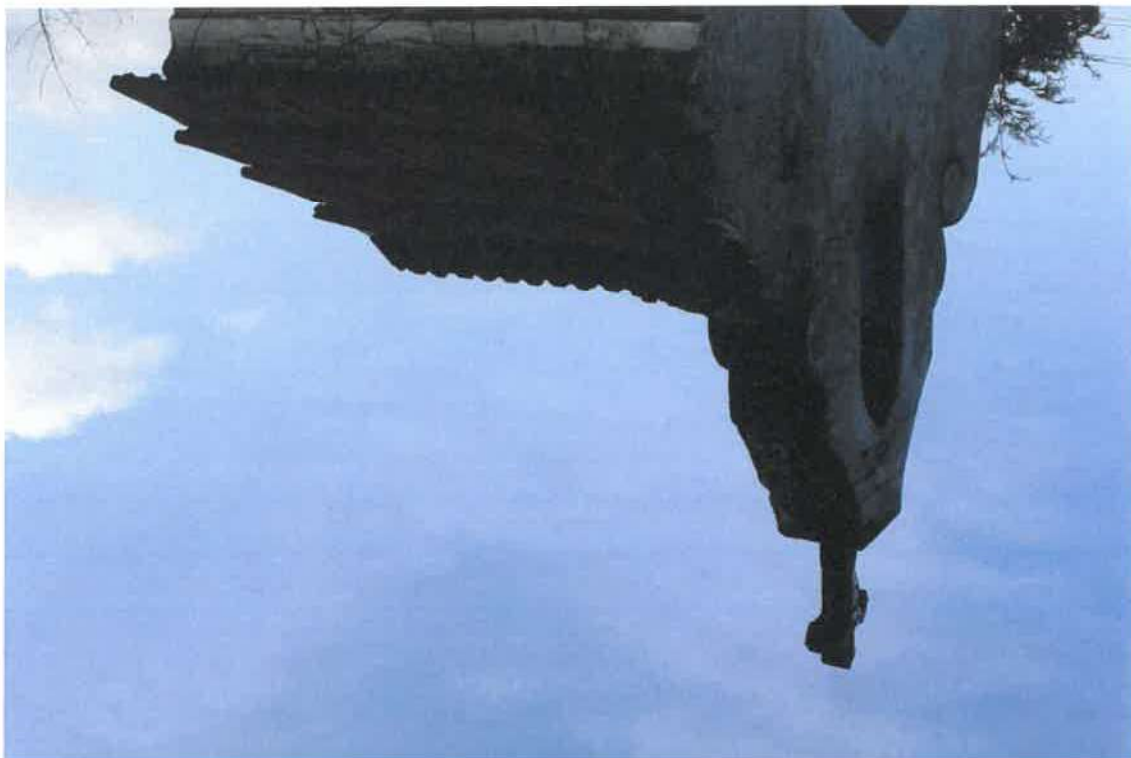
Fot. 40. – Kapliczka w Oparówce z drewnianymi świecznikami. Wnętrze, sklepienie. Widoczne ubytki warstw malarskich, pęcherze, odspojenia oraz ciemne naloty grzybów.



Fot. 39 – Kapliczka w Oparówce z drewnianymi świecznikami. Wnętrze. Zbliżenie na okno po stronie wschodniej, prawdopodobnie oryginalna stolarka drzwiowa, wtórne szklenie.



Fot. 42. – Kapliczka w Oparówe z drewnianymi świecznikami. Dach. W ścianie szczytowej wtórnie wykonana woluta.



Fot. 41. – Kapliczka w Oparówe z drewnianymi świecznikami. Zbliżenie na ubytek w tynku.





Fot. 43. – Drewniane świeczniki w Kaplicze w Oparówce.



Fot. 44. – Jeden z drewnianych świeczników w Kaplicze w Oparówce.